

danica vujkov

LJUBAV JE UVEK NA DRUGOJ STRANI

I

Tebi su namenjene ove reči. Ja ih ne pišem s namerom da zadobijem toplinu tvoga srca, niti je vreme kad bih ti je ja sa zanosom mogla ponuditi, već zato da bismo izbegli mučno iščekivanje nade, koja je, i teba, i mene, zanavek napustila (ako je, zapravo, i postojala, a koja ne može, nikada više, u nama oživeti).

Ništa ti, sem imena, od mene neće ostati. Jer ja, već odavno, nisam među ljudima. Zapravo, nikada i nisam bila. To je samo bila nada koja me je zaludivala, ali ni tada se nije moglo daleko. Ljubav je uvek bila na drugoj strani, i morala sam odustati. Godine su prolazile, a bolima nikad kraja, nikad uthe. Najzad, postalo je sve: kao kamen.

II

Sedim kraj stepeništa staničnog restorana, i pušim. Ne osećam se dobro. Noć je na izmaku, dan na domaku: najgore doba. Malak-sala sam... glad, a stanični restoran zaključan!... Pušim cigarete, jednu za drugom... Popila bih i kafu, ali, kad razmislim, skoro da mi nije ni do čega. Otputovaću! Kad sam dovukla ceger s knjigama na stanicu, nema smisla da ih sad, ponovo, vraćam u grad. Otputovaću!... Ponela sam i karanfil koji si mi dao. Stavila sam ga pažljivo u ceger, između knjiga, da mi se ne izlomi, u autobusu, među svetom...

U sobama koje napuštam uvek ostavljam razne stvari, koje više neću upotrebljavati: haljine koje su mi dojadile, iznošene cipele, posude koje mi je bilo na privremenoj upotrebi, islužena, krnjava ogledala, češljeve, pepeljare, ali tvoj karanfil nisam mogla da ostavim.

III

Bulke su cvetale u poljima, i leto je bilo crveno.

... Vozala sam se na ringišpilu, zvezde su poigravale u mojim očima... tako sam visoko, dudovi se okreću zajedno sa mnom, zajedno s ringišpilom, ne vidim više nikog... ali on je tamo dole... gleda me... Kad siđem, pronađiću ga, i zagrliti... Poljubiću ga!... Zašto se si on ne provoza na ringišpilu? — pitaću...

... Ona se pravi najpametnija, misli da je najlepša, ona se pravi važna, šaputale su uvredene devojčice iz mog komšiluka, kad sam odbijala da se igram s njima »mame i tate«, a pogotovu kad sam omalovažavala njihove »omiljenek« igračke, njihove kantice, ručkonošice... Ja sam po čitave dane pretraživala atare, a Erdika je kaskao za mnom. Zavalčala sam se u napuštene, oronule salaše, u hladovinu natrulih čardaka... Ovdje ću se odmoriti, govorila sam Erdiki, ovdje me niko neće uznemiravati... U stvari, ja sam, danima, tragala za leptirom-medenjakom... I Erdika je to znao, tražio ga je, zajedno sa mnom, pomagao mi je... Možda je leptir medenjak u napuštene salaškim čardacima, govorila sam Erdiki; možda je na tavanima, sakriven...

Kad je zalazilo sunce, vraćali smo se kući. Na mostiću, kod Jegričke, već na samom domaku sela, zaustavljala sam se da predahnem.

Erdika silazio u vodu i kupao se, a ja sam sedela u travi, zamišljena, skoro zabrinuta... Kutija mi se presipala od svakovrsnih leptirova: plavih, žutih, šarenih... A da li ću, ikada, leptira-medenjaka imati u kutiji? Videli smo ga svega jedan jedini put, u predvečerje, kad smo nosili gušćicama travu s njiva. Proleteo je ispred nas, naglo, neočekivano, skoro smo se prestrašili... Jurnuli smo za njim, besomučno smo trčali, trava se prosipala iz cegera, spoticali smo se o džombe, ali samo za kratko bio nam je na očima... Leteo je tako visoko!... Može li se on uhvatiti?

U dubokoj noći, kad su sva deca iz komšiluka uveliko spavala, stajala sam pritajena kraj prozora. Još uvek sam imala nadu... Čekala sam leptira-medenjaka. On se javlja noću... I POČELA SAM DA GA SANJAM...

IV

Ljudi su zagledali prvo moj ceger, pa onda mene, i naravno, bili su začuđeni (ljudi su preda mnom skoro redovno začuđeni, zabezeknuti, retko kad su normalni). Zapeo im je za oko karanfil! Da li je moguće da je nekom stalo i do takvih sitnica, šaputali su u sebi; pogotovu u ovakvoj gužvi, i uopšte, nama je to smešno, i malo neobično... i te knjige!... I nisu skidali pogled s moga cegera... Ja sam kroz naočare gledala praskozorje, i inače već ouglala na slična obaziranja, a posle sam zadremala. Kad sam otvorila oči, bilo mi je lakše; autobus je već bio poluprazan, a na vidiku je bila seoska crkva. Toranj se presijavao na jutarnjem svetlu, treperio, i ljuljao se u plavetnilu neba. Zelenilo, toliko poznatog i dragog pejzaža bilo mi je pred očima. I shvatih da sam, opet, blizu.

V

Karanfil sam stavila u plavu vazu, koja stoji u mojoj sobi, na gornjoj polici, između lampe i kutije za nakit. I svaki put kad bih skrenula pogled u tom pravcu, lice mi je, naglo, poduzimala vrelina, a zatim tajni nespokoj, koji se brzo sklanjao, nestajao u dubinama očiju... Ko me je gledao u tim trenucima, govorio je: gle, kakvo ti je lice, najednom, kakve su ti oči!... sigurno misliš na njega!... ALI JA SAM SE NJEGA SEČALA SAMO NOĆU... SVE REDE, I SLABIJE, OTKAKO SAM POČELA DA GA SANJAM...

Karanfil se nakon nekoliko dana osušio. Izbacila sam ga na dubre, a plava vaza, opet, bila je prazna. Ovih dana moram zaći po našoj baštici, da pronađem cveće koje se ne suši tako brzo, rekoh, u prvi mah nepokolebivo, odlučno. Ali, odmah sam se ispravila, i priznala sebi da je takva misao sasvim nepromišljena: koje bi to cveće moglo da traje u vazii, duže od nekoliko dana, sem ako nije veštačko?!... I čemu onda tolike vase u mojoj sobi, viknuh razjareno... Sve će, ovog momenta, leteti kroz prozor!... Neću da ih vidim, u sobi!... Ni jedna mi ne treba!... I dok su radoznalo-začudene prilike istrčavale na šor, »da vide šta je«, već sam se spasavala: zatvorila sam prozor, i spuštala žaluzine... Ne puštam nikog u sobu. Hoću malo mira, malo sna; molim, zaobidite me!

VI

Nemoj nikada više zakucati na moja vrata, znaš da je moje srce sakriveno u kutiju koju samo noć otvara; a ti si od svoga srca daleko. Nemoj ga, nikad više, uznemiriti nepotrebno, a i sebi ne čini reči uzaludnih, kad znaš da ti i ja, ljubav za ljubav, menjati ne možemo.

Pomozi mi, pa češ i sebi moći da praštaš. Ako me misao izneveri, ako zalutam, prejakim vetrom ponesena, i dođem pred tvoja vrata, nemoj ih otvoriti, kad znaš dobro da ja to nisam, i da tebe neću moći prepoznati. Ne otvaraj mi! Pomozi mi da se što pre vratim. U NOĆI SAM DUBOKOJ ZATVORENA. Ove su reči tebi namenjene i, dok ih pišem, veruj mi!

draginja urošević

PROFESORU RAŠKU DIMI TRIJEVIĆU

treperi Vaša beseda treperi

zdelala sa smrskanim godinama

napunjena divljim i pitomim plodovima

blagošću visokog podneva i surovošću vetrova

odgonetke pesničkih života izmiču

i miriše praznina u govoru

otvaraju se za utehu vrata zvuka

na svečanom postolju sedi Pesništvo

duh svetski neguje

prkoseći smrti i jednostavnosti

u istom redu Rajner Marija Rilke i Tomas Man

dve ukosnice jednog veka

dve zvezde jednog podneblja

kapije čoveka Vi nam otvarate

u tamnini svečano mu se klanjamo

kao pred ulaskom u složeni prostor

kao pred začaranošću muzičke kutije

otkrivate nam predel

koji ima penu mermerne stubove

i povrhu svega zvezde

koji ima noževe i svilu

dokolice za siguran put propisujete

i gutljaj iz vrča do vrha punog osame

kažete da je

između večnosti i trenutka samo jedna sudbina

samo jedan slučaj

a poraz i sjaj haraju svim vremenima

trenutak je nebeska čaša

u koju beskraj utiče

božansko grožđe se mulja negde u oblacima

najskupocenija vina za zrikavce

najprostije reči za najsloženije ljude

Vaše su Besede iskličena geometrijska slika

otvorena četvorougona knjiga i okrugli pečat

posveta tuđim životima

da bi se sopstveni u njima odgonetnuo